

SPIS RZECZY

Przedmowa	5
Rozdział XVI — Religie dawnych Chin	7
126. Wierzenia religijne w epoce neolitu; 127. Religia epoki brązu: bóg Nieba i przodkowie; 128. Dynastia wzorcowa: Zhou; 129. Początek i urządzanie świata; 130. Polaryzacja, alternacja i reintegracja; 131. Konfucjusz: potęga rytów; 132. Laozi i taoizm; 133. Techniki przedłużania życia; 134. Taoiści i alchemia.	
Rozdział XVII — Braminizm i hinduizm: Pierwsze filozofie i techniki zbawienia	33
135. „Wszystko jest cierpieniem...”; 136. Metody prowadzące do najwyższego „przebudzenia”; 137. Historia idei i chronologia tekstów; 138. <i>Vedānta</i> przed-systemowa; 139. Duch według <i>sāmkhya-yogi</i> ; 140. Sens stworzenia: pomoc w wyzwoleniu ducha; 141. Znaczenie wyzwolenia; 142. <i>Yoga</i> : Koncentracja na jednym przedmiocie; 143. Techniki <i>yogi</i> ; 144. Rola Boga; 145. <i>Samādhi</i> i „cudowne moce”; 146. Ostateczne wyzwolenie.	
Rozdział XVIII — Budda i jemu współcześni	52
147. Książę Siddhārtha; 148. Wielkie odejście; 149. „Przebudzenie”. Obwieszczenie Prawa; 150. Schizma Devadatty. Ostatnie nawrócenia. Budda osiąga <i>parinirvāṇę</i> ; 151. Środowisko religijne: wędrowni asceci; 152. Mahāvīra a „zbawiciele świata”; 153. Doktryny i praktyki dżinistów; 154. Ājivikowie i wszechwładza „losu”.	
Rozdział XIX — Wielka nowina Buddy: Od terroru wiecznego powrotu do niewyrażalnego błogostanu	64
155. Człowiek trafiony zatrutą strzałą...; 156. Cztery Szlachetne Prawdy i „droga środka”; 157. Nietrwałość rzeczy i doktryna <i>anatta</i> ; 158. Droga, która prowadzi do <i>nirvāṇy</i> ; 159. Techniki medytacji i oświecenie przez „małdrość”; 160. Paradoks nieuwarunkowanego.	
Rozdział XX — Religia rzymska. Od początków do procesu bachanaliów (ok. 186)	75
161. Romulus i krwawa ofiara; 162. „Historyzacja” mitów indoeuropejskich; 163. Specyficzne cechy religijności rzymskiej; 164. Kult prywatny: Penaty, Lary, Manes; 165. Kapłani, augurowie i bractwa religijne; 166. Jowisz, Mars, Kwirynus i kapitołińska triada; 165. Etruskowie: zagadki i hipotezy; 168. Przełomy i katastrofy: od panowania galijskiego do drugiej wojny punickiej.	
Rozdział XXI — Celtowie, Germanowie, Trakowie i Geci	94
169. Trwałość elementów prahistorycznych; 170. Dziedzictwo indoeuropejskie; 171. Czy można zrekonstruować panteon celtycki?; 172. Druidowie i ich ezoteryczne nauczanie; 173. Yggdrasill i kosmogonia starożytnych Germanów;	

174. Asowie i Wanowie. Odyn i jego szamańskie moce; 175. Wojna, ekstaza i śmierć; 176. Asowie: Tyr, Thor, Baldr; 177. Bogowie Wanowie. Loki. Koniec świata; 178. Trakowie, „wielkie anonimy” historii; 179. Zalmoxis i „unieśmiertelnienie”.

Rozdział XXII — Orfeusz, Pitagoras i nowa eschatologia 121

180. Mity Orfeusza: kitarzysta i „twórca inicjacji”; 181. Teogonia i antropologia orficka: wędrówka i nieśmiertelność duszy; 182. Nowa eschatologia; 183. Platon, Pitagoras i orfizm; 184. Aleksander Wielki i kultura hellenistyczna.

Rozdział XXIII — Historia buddyzmu — Od Mahākāśyapy po Nāgārjunę 140

185. Buddyzm do pierwszej schizmy; 186. Od Aleksandra Wielkiego po Aśokę; 187. Tarcia doktrynalne i nowe syntezy; 188. „Droga bodhisattvów”; 189. Nāgārjuna i doktryna powszechnej pustki; 190. Dżinizm po Mahāvīrze: erudycja, kosmologia, soteriologia.

Rozdział XXIV — Synteza hinduizmu: Mahābhārata i Bhagavadgītā . 154

191. Bitwa osiemnastodniowa; 192. Eschatologiczna wojna i koniec świata; 193. Objawienie Kṛṣṇy; 194. „Wyrzec się owoców swych czynów”; 195. „Separacja” i „totalizacja”.

Rozdział XXV — Judaizm wystawiony na próbę. Od Apokalipsy do gloryfikacji Tory 164

196. Początki eschatologii; 197. Aggeusz i Zachariasz, prorocy eschatologiczni; 198. Oczekiwanie na mesjańskiego króla; 199. Postęp legalizmu; 200. Personifikacja boskiej Mądrości; 201. Od rozpacz do nowej teodycei: Kohelet i Eklezjastyk; 202. Pierwsze Apokalipsy: Księga Daniela i Pierwsza Księga Henocha; 203. Jedyna nadzieja: koniec świata; 204. Reakcja faryzeuszy: gloryfikacja Tory.

Rozdział XXVI — Synkretyzm i zdolność twórcza w epoce hellenistycznej: obietnica zbawienia 183

205. Religie misteriów; 206. Dionizos mistyczny; 207. Attis i Kybele; 208. Izida i misteria Egiptu; 209. Objawienie Hermesa Trismegistosa; 201. Inicjacyjne aspekty hermetyzmu; 211. Hellenistyczna alchemia.

Rozdział XXVII — Nowe syntezy irańskie 201

212. Orientacje religijne za Arsacydów (od około 247 roku przed Chr. do 226 roku po Chr.); 213. Zerwan i pochodzenie Zła; 214. Eschatologiczna funkcja czasu; 215. Dwa stworzenia: *menok* i *getik*; 216. Od Gajomarda do Saszjanta; 217. Misteria Mitry; 218. „Gdyby chrześcijaństwo zatrzymało się w rozwoju...”.

Rozdział XXVIII — Narodziny chrześcijaństwa 217

219. „Ciemny Żyd”: Jezus z Nazaretu; 220. Dobra Nowina: bliskie jest królestwo Boże; 221. Narodziny Kościoła; 222. Apostoł pogan; 223. Esseńczycy w Qumran; 224. Zburzenie Świątyni — opóźnienie paruzji.

Rozdział XXIX — Pogaństwo, chrześcijaństwo i gnoza w epoce Cesarstwa 237

225. *Iam redit et Virgo...*; 226. Niepowodzenia *religio illicita*; 227. Chrześci-

jańska gnoza; 228. Przybliżenie gnostycyzmu; 229. Od Szymona Maga do Walentyna; 230. Mity, obrazy i metafory gnostycyzmu; 231. Paraklet umęczony; 232. Gnoza manichejska; 233. Wielki Mit: upadek i odkupienie duszy; 234. Dualizm absolutny jako *mysterium tremendum*.

Rozdział XXX — Zmierzch bogów 258

235. Herezje i ortodoksja; 236. Krzyż i drzewo życia; 237. Ku „chrześcijaństwu kosmicznemu”; 238. Rozwój teologii; 239. Między *Sol Invictus* a *in hoc signo vinces...*; 240. Autobus zatrzymuje się w Eleuzis.

Stan badań. Bibliografie krytyczne 271

L. Kasarek — Literatura uzupełniająca (religie Chin) 369

M. St. Zięba — Literatura uzupełniająca (religie indyjskie) 373

E. Wipszycka-Bravo — Literatura uzupełniająca (rozdziały XX, XXII, XXVI) 376

J. Kolendo — Literatura uzupełniająca (religia Celtów i Traków) . . . 379

J. Zabłocka — Literatura uzupełniająca (rozdziały XXV, XXVII) 380

W. Myszor — Literatura uzupełniająca (rozdziały XXVIII, XXIX, XXX) 382

Cz. Mazur — Bibliografia polska 385

Wykaz skrótów 409

Indeks nazw autorów współczesnych i postaci historycznych 411

Indeks nazw bogów, postaci mitologicznych i bohaterów utworów literackich . 434

Indeks nazw geograficznych i etnograficznych 441

Indeks rzeczowy 446